

findeisen

WŁADYSŁAW FINDEISEN

Władysław Findeisen urodził się 28 stycznia 1926 roku w Poznaniu. Szkołę powszechną ukończył w Warszawie. Podczas okupacji kontynuował naukę w ramach tajnego nauczania w Liceum im. Stanisława Staszica, otrzymując maturę w maju 1944 roku. Wstąpił wówczas do Armii Krajowej, wziął udział w Powstaniu Warszawskim, uczestniczył w walkach w Śródmieściu i na Mokotowie. Po upadku Powstania przebywał w obozie jenieckim w Niemczech.

Po zakończeniu wojny rozpoczął studia na Wydziale Elektrycznym Politechniki Warszawskiej, które ukończył w grudniu 1949 roku. W 1948 roku podjął pracę jako asystent w Katedrze Miernictwa Elektrycznego. W latach 1949–1951 był asystentem w Katedrze Techniki Łączenia i pracował równolegle w Wydziale Telekomunikacji Ministerstwa Kolei. Następnie odbył pod kierunkiem profesora Stanisława Kuhna studia aspiranckie, zakończone w grudniu 1954 roku obroną rozprawy doktorskiej. W 1957 roku został docentem, w 1962 roku profesorem nadzwyczajnym, a w 1971 roku profesorem zwyczajnym. Na członka korespondenta Polskiej Akademii Nauk wybrano go w 1971 roku, na członka rzeczywistego w 1986 roku. W 1982 roku został członkiem Towarzystwa Naukowego Warszawskiego.

Jeszcze jako adiunkt zorganizował na Wydziale Łączności Katedrę Automatyki i Telemechaniki, którą kierował od 1955 roku. Katedra została przekształcona w 1971 roku w Instytut Automatyki, a Władysław Findeisen kierował nim do 1981 roku. W latach 1966–1967 przebywał na stażu naukowym w Case Western Reserve University w Cleveland w USA. Przez rok (1977/1978) pracował w Międzynarodowym Instytucie Stosowanej Analizy Systemowej w Laxenburgu w Austrii. W latach 1974–1976 odbył kilka dłuższych wyjazdów naukowych. Gościł wówczas w Politechnice w Darmstadt, Uniwersytecie „La Sapienza”

w Rzymie oraz Uniwersytecie Stanowym w Minneapolis.

W dniu 11 kwietnia 1981 roku Władysław Findeisen został wybrany na rektora Politechniki Warszawskiej. Były to pierwsze, po wieloletniej przerwie, wolne wybory władz uczelni. Kadencja 1981–1984 przypadła na trudny okres w historii kraju i środowisk akademickich. Rektor Findeisen odegrał istotną rolę w zażegnaniu konfliktów związanych ze strajkami studenckimi jesienią 1981 roku, a następnie przeprowadził uczelnię przez okres stanu wojennego. Przyczynił się m.in. do udzielenia przez Politechnikę Warszawską schronienia i pomocy byłym studentom Wyższej Oficerskiej Szkoły Pożarniczej, rozwiązanej przez władze w represji za strajk na początku grudnia 1981 roku.

Słowa kluczowe

- teoria sterowania
- sterowanie hierarchiczne
- układy wielopoziomowe
- układy wielowarstwowe

F

W 1984 roku wybrano Władysława Findeisena na następną kadencję rektorską mimo oporu uczelnianych i pozauczelnianych organów PZPR. W listopadzie 1985 roku minister szkolnictwa wyższego odwołał go ze stanowiska rektora, odwołując równocześnie 7 osób ze stanowisk dziekanów i prodziekanów. Dobrowolną rezygnację złożył wtedy Prorektor ds. Studenckich profesor Wiesław Kawecki. Studenci i pracownicy zgotowali Władysławowi Findeisenowi manifestacyjne pożegnanie w Dużej Auli, a Senat Politechniki Warszawskiej na posiedzeniu w dniu 30 listopada 1985 roku dał wyraz przekonaniu, że rektor Findeisen odegrał znaczną rolę w kształtowaniu właściwych szkole akademickiej postaw i stosunków wśród pracowników i studentów.

Władysław Findeisen pełnił także liczne funkcje naukowe poza Politechniką Warszawską. W latach 1963–1967 był przewodniczącym Komitetu Edukacji Międzynarodowej Federacji Automatyki, a w latach 1966–1979 — przewodniczącym Rady Naukowej Przemysłowego Instytutu Automatyki i Pomiarów. W Polskiej Akademii Nauk, w latach 1972–1974, sprawował funkcję zastępcy sekretarza Wydziału IV, w kadencji 1990–1992 wiceprezesa Polskiej Akademii Nauk. W latach 1956–1985 był zastępcą redaktora i redaktorem naczelnym „Archiwum Automatyki i Telemechaniki”. Był też przewodniczącym (1975–1987) Komitetu Automatyki Polskiej Akademii Nauk i członkiem (1973–1981) Centralnej Komisji do Spraw Kadr Naukowych.

W swojej działalności naukowej W. Findeisen zajmował się początkowo teorią i techniką regulacji automatycznej, a od początku lat siedemdziesiątych — wielopoziomowymi i wielowarstwowymi układami sterowania. Wraz z zespołem rozwinął w latach 1970–1980 teorię sterowania hierarchicznego w stanach ustalonych, mającą m.in. znaczenie dla systemów sterowania procesami technologicznymi przemysłu chemicznego i pokrewnych. W szczególności opracowane zostały struktury i algorytmy sterowania posługujące się sprzężeniami zwrotnymi, skuteczne przy istnieniu różnic między procesem rzeczywistym a jego modelem matematycznym. Prowadzone były także prace studialne nad zastosowaniami. W szerszym zakresie podjęta została — kontynuowana później przez następców — tematyka sterowania w systemach wodno-gospodarczych.

Władysław Findeisen jest autorem lub współautorem około 80 artykułów naukowych oraz 6 książek. Są to w szczególności podręczniki bądź monografie: *Technika regulacji automatycznej* (PWN, Warszawa 1965, wydanie 2 zm. — 1969, wydanie 3 popr. i uzup. —

1978; tłum. niem. *Grundlagen des Entwurfs von Regelungssystemen*, Verlag Technik Berlin 1973); *Wielopoziomowe układy sterowania* (PWN, Warszawa 1974; tłum. niem. *Hierarchische Steuerungssysteme*, Verlag Technik, Berlin 1977); W. Findeisen, F.N. Bailey, M. Brdyś, K. Malinowski, P. Tatjewski, A. Woźniak, *Control and Coordination in Hierarchical Systems* (J. Wiley, London 1980); *Struktury sterowania dla złożonych systemów* (Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, 1997).

Władysław Findeisen był promotorem 37 doktorów. Siedmiu spośród nich uzyskało tytuł naukowy profesora, a jeden jest ponadto członkiem korespondentem Polskiej Akademii Nauk.

Władysław Findeisen otrzymał cztery doktoraty *honoris causa*: City University w Londynie (1984), Politechniki Warszawskiej (1996), Politechniki Gdańskiej (1997) i Technische Universität Ilmenau (1998).

Działalność dydaktyczna Władysława Findeisena spletała się z tematyką naukową. Wykładał początkowo technikę serwomechanizmów i układów regulacji, przechodząc stopniowo do bardziej systemowych ujęć problematyki sterowania procesami złożonymi; na tym właśnie tle powstawały koncepcje struktur i teorii hierarchicznych. Pełnienie funkcji rektora w latach 1981–1985 miało wiele cech służby publicznej; w konsekwencji Władysław Findeisen został przewodniczącym Prymasowskiej Rady Społecznej (1986–1990), a w latach 1988–1990 członkiem Komitetu Obywatelskiego przy przewodniczącym „Solidarności” Lechu Wałęsie. W 1989 roku uczestniczył w obradach Okrągłego Stołu i był współprzewodniczącym (z Aleksandrem Gieysztozem) obrad plenarnych. W latach 1989–1993 był senatorem RP i przewodniczącym Senackiej Komisji Kultury, Środków Przekazu, Nauki i Edukacji Narodowej.

W latach 1991–2009 Władysław Findeisen był prezesem reaktywowanej Kasy im. Józefa Mianowskiego (rok założenia 1881), pozostał jej członkiem honorowym. Przyczynił się do rozwinięcia programu stypendiów na staże w Polsce dla naukowców z zagranicy, zwłaszcza z krajów Europy Środkowo-Wschodniej.

Władysław Findeisen jest odznaczony m.in. Orderem Orła Białego, Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Edukacji Narodowej, Krzyżem Armii Krajowej, Warszawskim Krzyżem Powstańczym i Medalem „Zasłużonemu dla Kościoła i Narodu” oraz Orderem Świętego Grzegorza Wielkiego. W 1976 roku otrzymał Nagrodę Państwową II stopnia.